

стали на ґрунті народнім, а працювали для суспільности і народности польської (що їм здобуває прихильність і похвали д. Прохаски). Для того нарід, з нечпсленними виїмками, і не стояв при унії, коли візвано його до переходу назад на православіє.

Отже по тому всьому наш суд про працю д. Прохаски виглядав би дуже сумно: розвідка ся 1) ненаукова, бо писана надавичайно сторонничо, з великими перекручуваннями, 2) непотрібна, бо Русинів не переконає в доброті Унії, яко писана з недозволеним шовінізмом що до цілої руської історії, 3) просто шкідлива, бо подає історичні фальші.

Р. Д.

П. Бѣлинскій — Тернопіль и єго околиця ч. I і II, Тернопіль, 1895—6 (відбитка з Rocznik-a kółka naukowego Tarnopol-skiego 1893 і 1895).

Сея статя є нічо иньшого як збірка документальних материялів до історії Тернополя, актів, які ш. автори удало ся зібрати. Розвідкою науковою в властивім значію слова сего єї назвати не можна і мабуть сам автор не має до сего претенсії. Саму річ попереджає вступ, в котрім д. Білинський сягає часів князівства галицького. Широкий екскурсе, що має на меті доказати, ніби могила коло села Заздрусти — се „Галичина могила“ згадана в літописи під 1206 р., є по нашій думці хиблений, бо в літописи зовсім недвозначно виходить, що ся могила була в найблизшій околиці Галича. Також ліпше-б було пропустити покликване в питаю, відки прийшли перші мешканці Тернополя, на попередного пароха Фортуну; без порівняня хосеннійше було-б зазнайти з працями про кольонізацію Галичини й Поділя.

За вступом іде перегляд національних відносин мешканців Тернополя в ріжні періоди, а головно звернена тут увага на швидкий приріст Жидів. При начеркненю загальнійшого образу первісного Тернополя, розводить ся автор широко над руськими церквами та наводить часті донації, які їм Острозькі надавали. Згадані тут також і деякі привілегії для міста самого, кілька подробиць з внутрішньої адміністрації та автономії, а також про єго промисли. Вкінци оповідає ся меньш-більш систематична, але не всюди докладно історія Тернополя, починаючи від нападів татарських та бунту Косинського. Причини того бунту навів ш. автор аж пять, але пропустив найважнійшу себ-то соціальну. Багато точнійшою стає історія Тернополя доперва від прилученя Галичини до Австрії. Відповідно до заголовка додані тут на кінци ще поодинокі замітки про деякі місцевости в околиці Тернополя, а то про Білу, Івачів, Шляхтинці, Глядки, Чернихів (особливо просторо), Городищі, Носівці, Купчинці, Буцнів, Борки Великі. Зібрані тут відомости про викопки археологічні

ріжних учених, записки льокальні, привілеї і т. и. До статі додана табеля про стан шкіл народних тернопільського циркулу в 1818 р.

Автор обіцяє про сю справу писати ще дальше.

На послідок зробим ш. авторови замітку, що до мови — вона в сій статі дуже недбала; ми наведем лише кілька слів: луп (здобич), ведля, сточили битву; а предсі ми в першій мірі повинні дбати, щоб мову нашу не поганити чужими варваризмами.

М. К.

М. Н. Березковъ — Георгій Конисскій, какъ проповѣдникъ, К., 1895, с. 15.

Отся невеличка промова, виголошена на актї Нїживського інституту, належить до числа ювілейних згадок та статей про Г. Конисського і має своєю метою дати коротеньку характеристику його як проповідника. Після вступних уваг, що в давній Русі живе провідництво з церковної катедри стрічалось рідко і що нову самостійну проповідь і її теорію ми знаходимо на Україні в XVII—XVIII в. в часи впливу схолястичної науки — автор переходить до промов та проповідей К. Він переказує більш чи менш повно зміст і подає уривки з 3 проповідей, котрі малюють К. як проповідника-мораліста, що завсїди боров ся з напрямком епікурейського матеріалізму і виявляв темні сторони в житю тогочасного суспільства. В окрему групу д. Березков кладе проповіді, що стоять в безпосереднім звязку зо стрічею імператриці чи з царськими сьвятами; д. Березков зазначає тут високий стиль, глибоке пошанованне, навіть ентузіяз там, де річ іде про Катерину II. Як найбільш гарно оброблені проповіді автор визначає 4 — 1762, 1765, 1773, 1787 р., де на його думку вповні виявили ся артизм в укладї, величчя думки, краса виразів.

О. Г—ий.

И. Сребницкий — Къ біографіи Георгія Конисскаго, К., 1895, ст. 37 (відбитка з I т. Сборника нїжинського історично-фільольогічного товариства).

На столітні роковини смерти Георгія Конисського (1895 р.) вишло чимало більш-менш докладних нарисів його житя, але нарисів цілком компілятивних, себто переказів одної старої біографії Георгія, написаної протоєреєм Григоровичом і доданої до першого видання творів славного архієрея (1835 р.). Що в тих нарисах (в часописах „Русская Бесѣда“, Русское Обзорѣніе“, „Могилевскія Епархіальныя Вѣдомости“, „Черниговскія Епарх. Вѣдомости“ і инч.) є нового проти біографії Григоровича, те все взято або з „Исторіи Восоединенія Уніатовъ“ Кояловича, або з „Исторіи Западнорусской Церкви“ Чистовича. Нових матеріалів не